

Hvilke muligheter gir det nye systemet for måling av livskvalitet i kommunene?

** Presentasjonen inneholder private bilder*

Nasjonal nettverkssamling - 14. november 2018

Ragnhild Bang Nes,
Folkehelseinstituttet

Folkehelsearbeid i kommunen

Hvordan fremme helse og livskvalitet i en hel
befolkning?

Ragnhild Bang Nes og Dina von Heimburg

7. Prioriter Kunnskap

• Vi må måle!

– Tilrettelegge godt

- Kjenne lokale utfordringer og muligheter

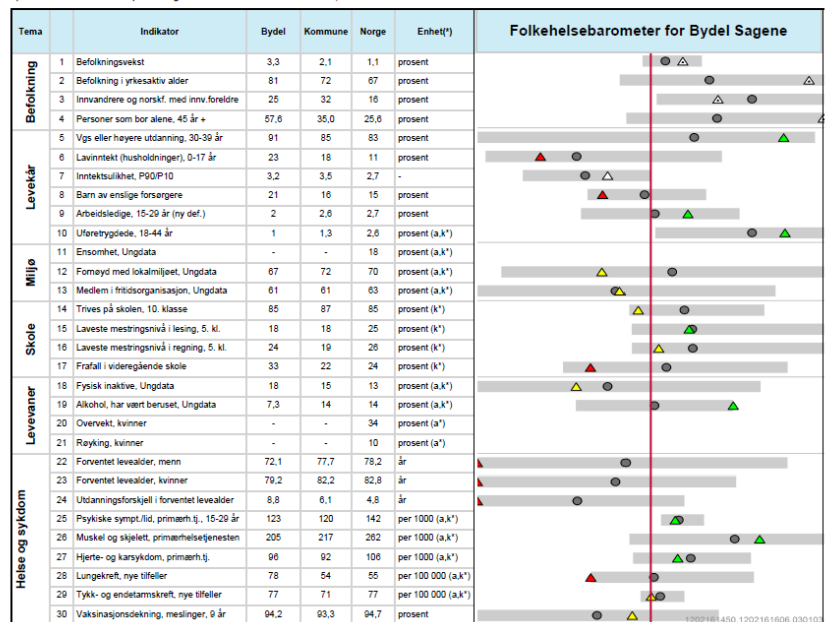
– Evaluere effekt

- Tiltak, innsats, samfunnsmessige endringer

– Forstå mekanismene

- Hva virker for hvem?

En «grønn» verdi betyr at bydelen ligger bedre an enn landet som helhet. Likevel kan det innebære en viktig folkehelseutfordring for bydelen da landsnivået ikke nødvendigvis representerer et ønsket nivå. For å få en mer helhetlig oversikt over utviklingen i bydelen kan du lage diagrammer i Kommunehelse statistikkbank. Les mer på www.fhi.no/folkehelseprofiler og se Kommunehelse statistikkbank, khs.fhi.no.

6. Prioriter Samskaping

5. Prioriter

Løsninger på tvers (samspill)

- av **aktører** og **arenaer** (tverrsektorielle)
 - Unngå administrative siloer og enkeltstående tiltak
 - Løsninger videreføres eller konsolideres på ulike arenaer
- av **tid** og **alder**
 - Fra barnehage til barneskole og ungdomsskole
- av **indre** forutsetninger - **ytre** betingelser
 - Bygge sosial/emosjonell kompetanse *og* tilrettelegge omgivelsene
- av **styrker** og **utfordringer**
 - Utvikle talenter/videreutvikle gode livsbetingelser *og* utligne ulemper og sårbarhet

4. Prioriter De første leveårene

3. Prioriter:
Arenaer utenfor helsetjenestene

2. Prioriter Universelle tiltak

1. Prioriter

Livskvalitet som målskive

- Viktig ledd på veien mot et godt, helsefremmende og sykdomsforebyggede samfunn
 - Felles eierskap fasiliterer den tverrfaglige samskapingen
 - Nytt innhold i arbeidet med psykisk (og fysisk) helse
- Medborgerskap og demokrati
 - Samsvarer med hva folk flest mener politikk skal handle om
 - Bedre kommunikasjon mellom folk og styresmakter

7. Prioriter Kunnskap

• Vi må måle!

– Tilrettelegge godt

- Kjenne lokale utfordringer og muligheter

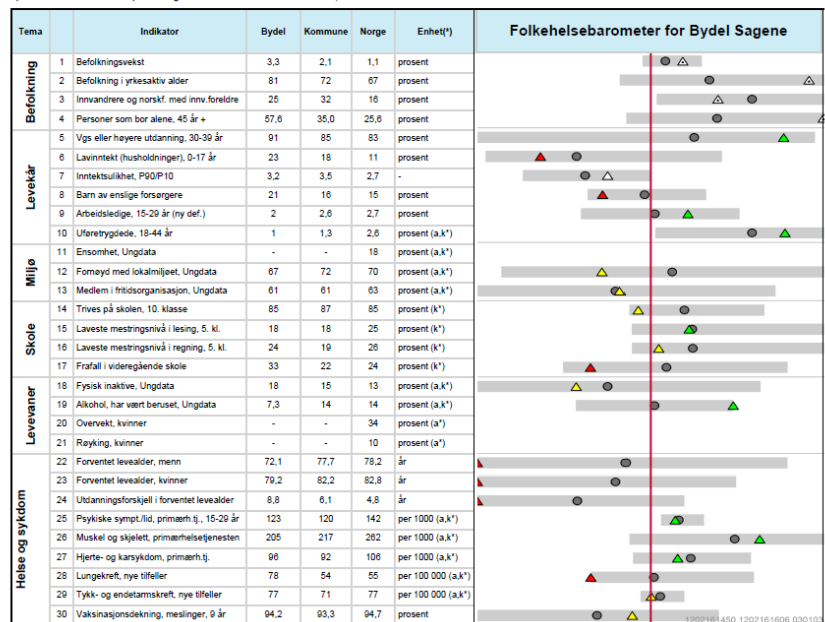
– Evaluere effekt

- Tiltak, innsats, samfunnsmessige endringer

– Forstå mekanismene

- Hva virker for hvem?

En «grønn» verdi betyr at bydelen ligger bedre enn enn landet som helhet. Likevel kan det innebære en viktig folkehelseutfordring for bydelen da landsnivået ikke nødvendigvis representerer et ønsket nivå. For å få en mer helhetlig oversikt over utviklingen i bydelen kan du lage diagrammer i Kommunehelse statistikkbank. Les mer på www.fhi.no/folkehelseprofiler og se Kommunehelse statistikkbank, khs.fhi.no.

A strategy for monitoring quality of life in Norway

The 9th European Conference of Positive Psychology
Budapest, 29 June 2018

*Ragnhild Bang Nes, Espen Røysamb, Anders Barstad,
Thomas Hansen & Joar Vittersø*

A strategy for creating good (better) lives in Norway

The 9th European Conference of Positive Psychology
Budapest, 29 June 2018

*Ragnhild Bang Nes, Espen Røysamb, Anders Barstad,
Thomas Hansen & Joar Vittersø*

[News](#) › [World](#) › [Europe](#)

Norway is the best place to live in the world, according to the UN

Two billion people have moved out of low human development levels in the last 25 years, but 830 million people are still classified as “working poor”, earning under \$2 a day

Emma Henderson | Tuesday 15 December 2015 | 15 comments

19K
shares

Happiness report: Norway is the happiest place on Earth

Happy Norwegian fans at an international football game in 2009 [Credit: Getty Images]

Norway is the happiest place on Earth, according to a United Na-

22%

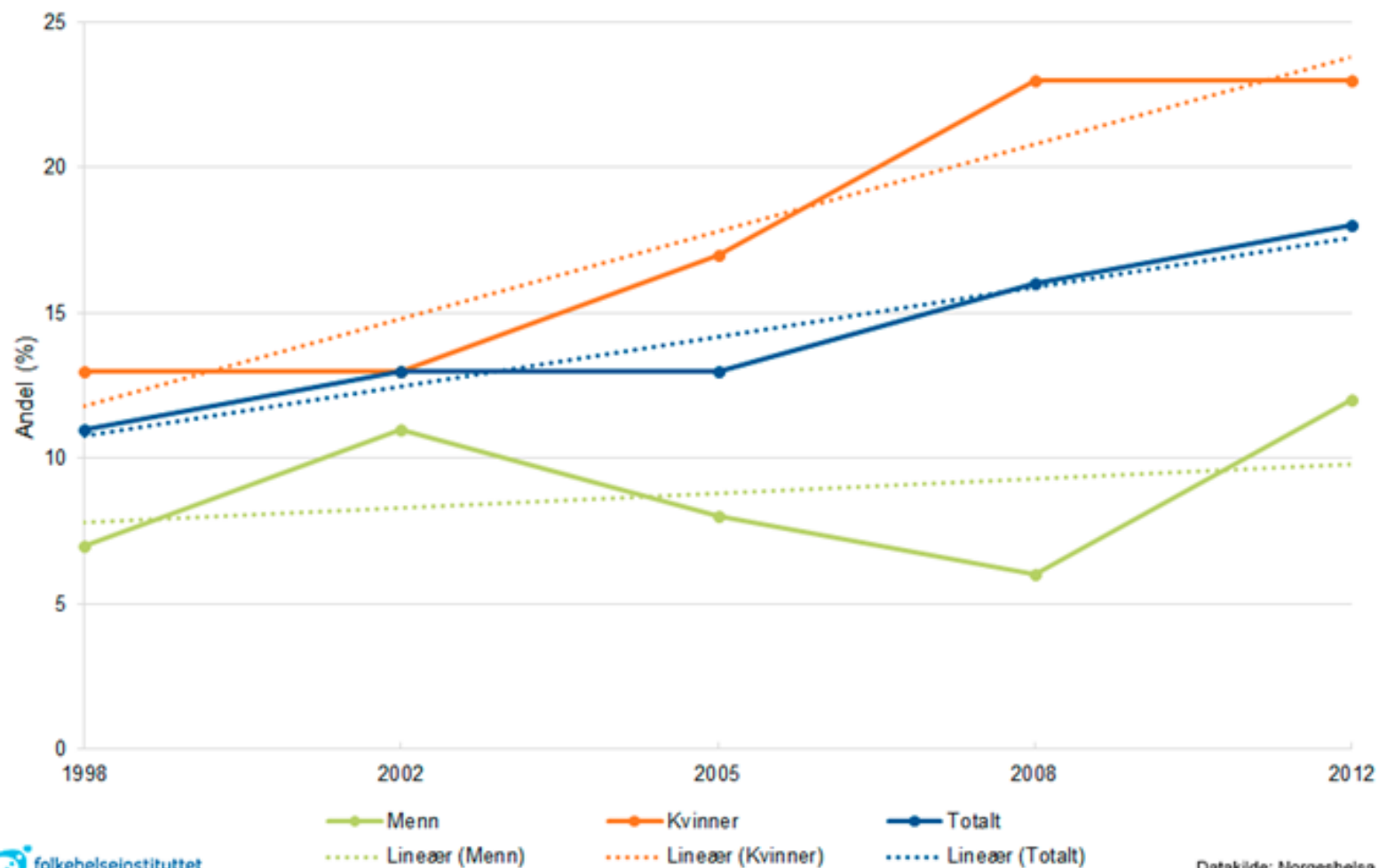

e.g., Bebanic, Clench-Aas, Raanaas, & Nes, 2015

Utviklingen i egenrapporterte psykiske plager i alderen 16-24 år, 1998-2012.

[Fashion](#) [Food](#) [Recipes](#) [Love & sex](#) **Health & fitness** [Home & garden](#) [Women](#) [Family](#) [Travel](#) [Money](#)

Happiness indices

Nordic countries' 'happy' reputation masks sadness of young, says report

Exclusive: Significant minority of young people in Denmark, Finland, Norway, Sweden and Iceland 'struggling or suffering'

Sarah Boseley *Health editor*

Sat 25 Aug 2018 08.00 BST

658

▲ The typical image of big smiles disguises the sadness of a significant minority of young people according to a report co-authored by the Happiness Research Institute in Copenhagen. Photograph: PeopleImages/Getty Images

The Nordic countries top the polls as the happiest in the world, but the assumption that life in Scandinavia is all bicycles and big smiles disguises the sadness of a significant minority of young people, it has emerged.

Advertisement

PEUGEOT
PARTNER
UNIK LASTEKAPASITET
OG KOMFORT

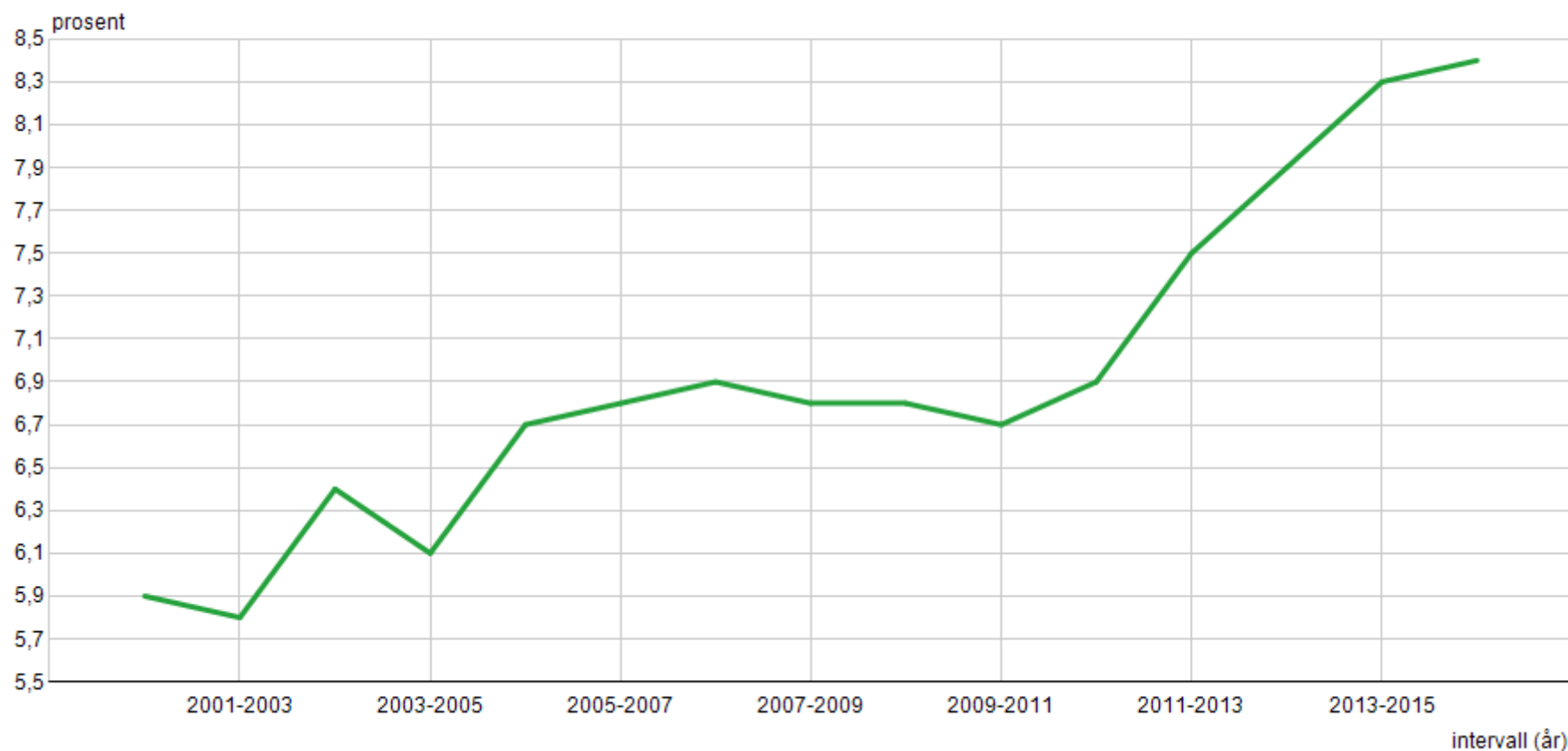
PEUGEOT PARTNER
Fra **152.300,-**
eks mva

LES MER HER

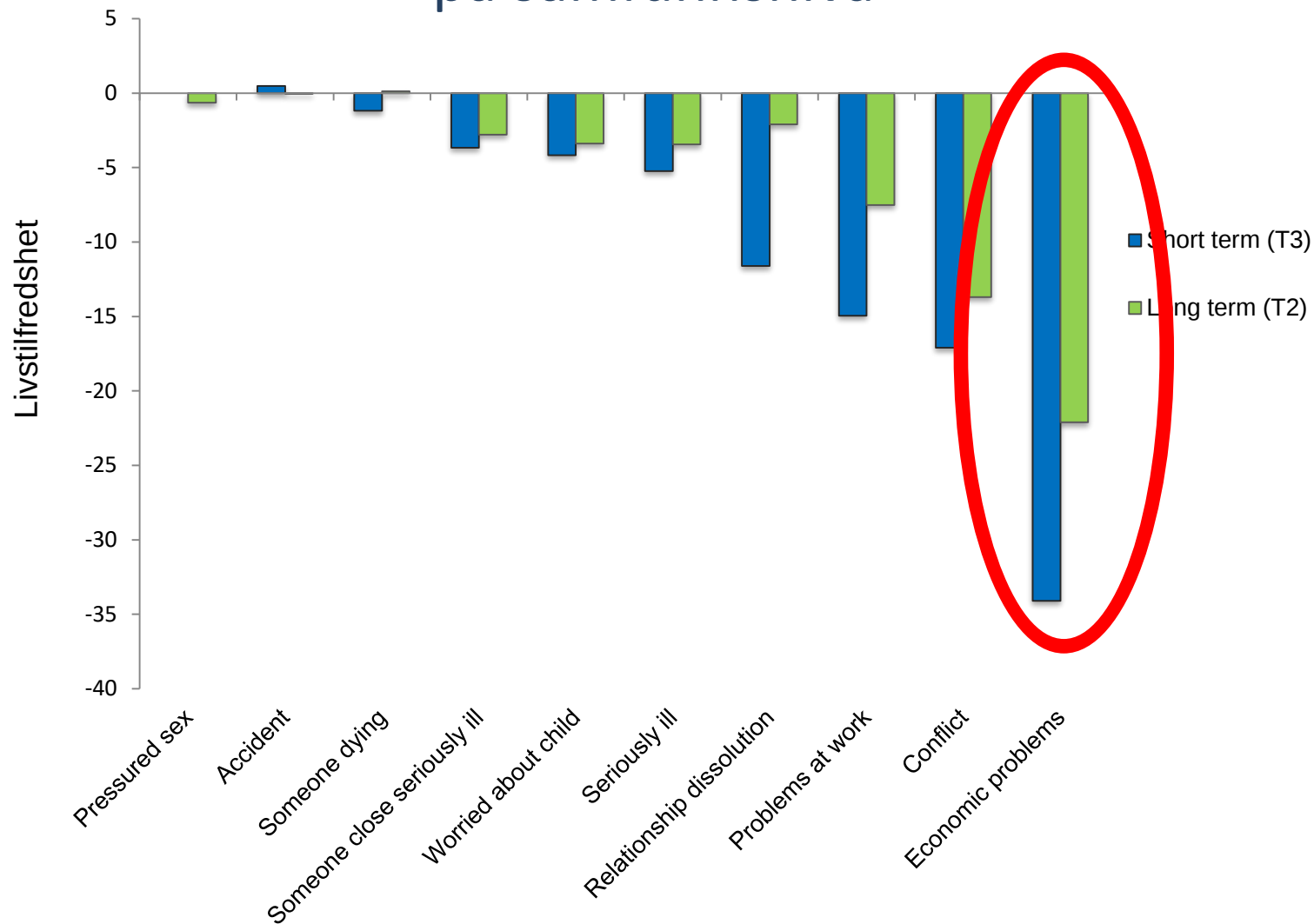
PEUGEOT

Vedvarende lavinntekt. OECD-skala 60 prosent.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Effekt av livsbelastninger på livstilfredshet - på samfunnsnivå -

Mål for folkehelsearbeidet i Norge

- **Flere leveår**
Norge skal være blant de tre landene i verden som har høyest levealder

- **Bedre leveår**
Befolkningen skal oppleve flere leveår med god helse og trivsel
- **Jevnere kår**
Vi skal skape et samfunn som fremmer helse i hele befolkningen og reduserer sosiale helseforskjeller

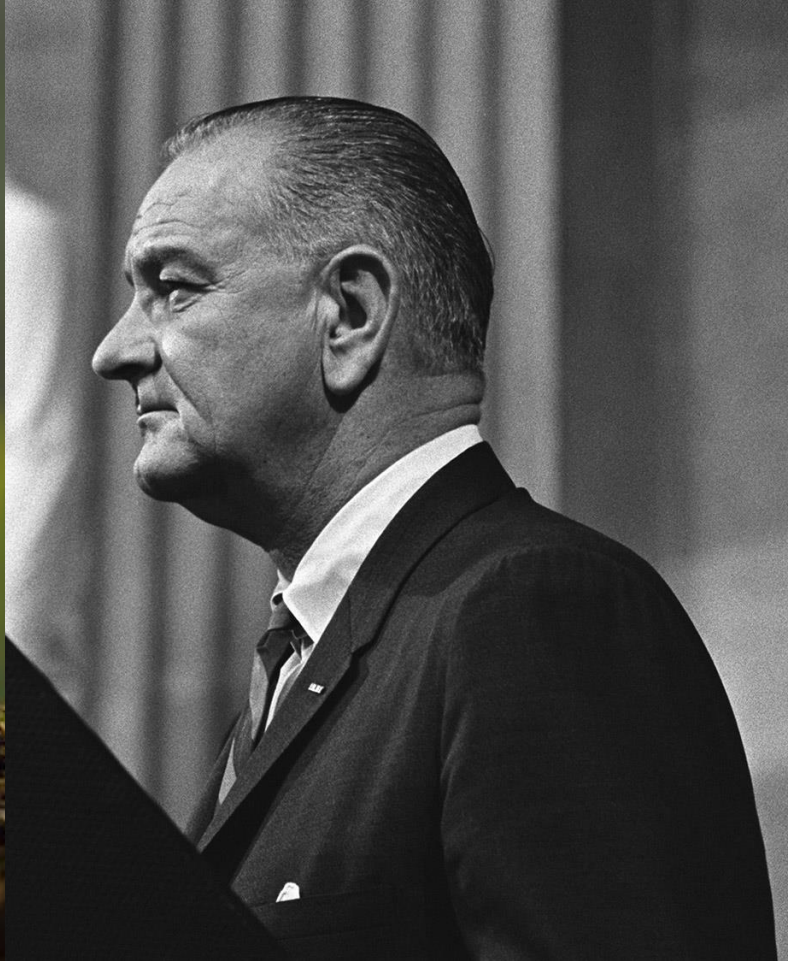

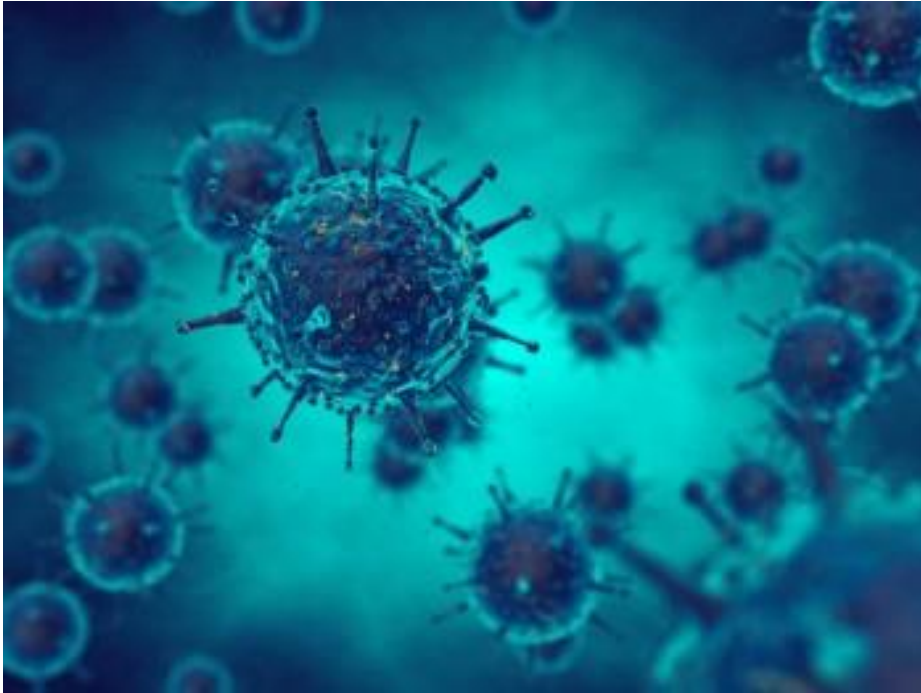

Photo: Iffit Qureshi

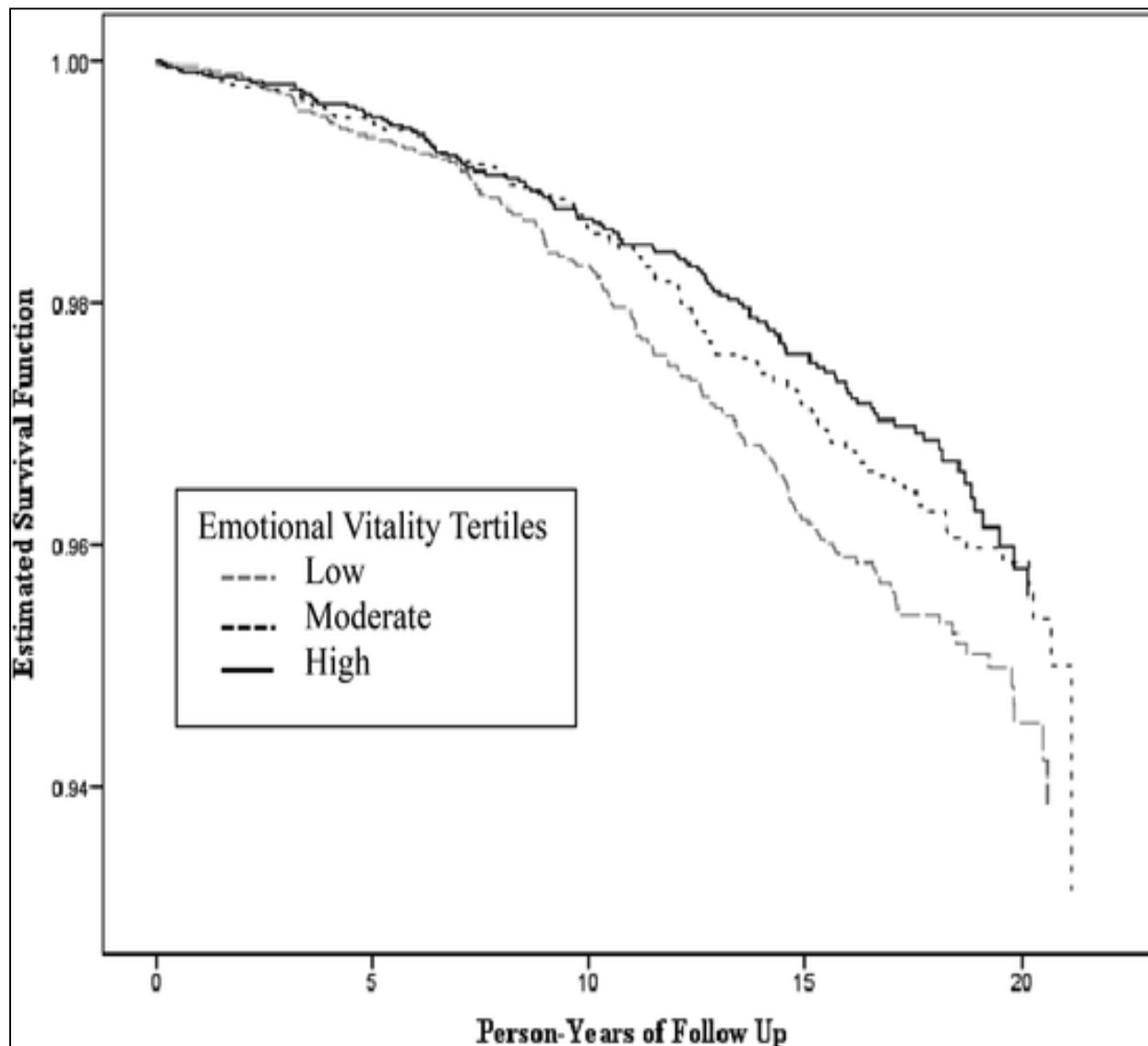

Lyubomirsky et al. (2005); Boehm et al (2012); Goudie et al (2012); Kim et al (2015)

Lyubomirsky et al. (2005); Pressman & Cohen (2005); Pressman et al. (2017)

Estimated survival function of relations between emotional vitality and incident stroke.

Lambiase, M. J., Kubzansky, L. D., & Thurston, R. C. (2015).

e.g., Fredrickson, Mancuso, Branigan, & Tugade (2000); Moskowitz et al. (2012); Steptoe et al. (2014).

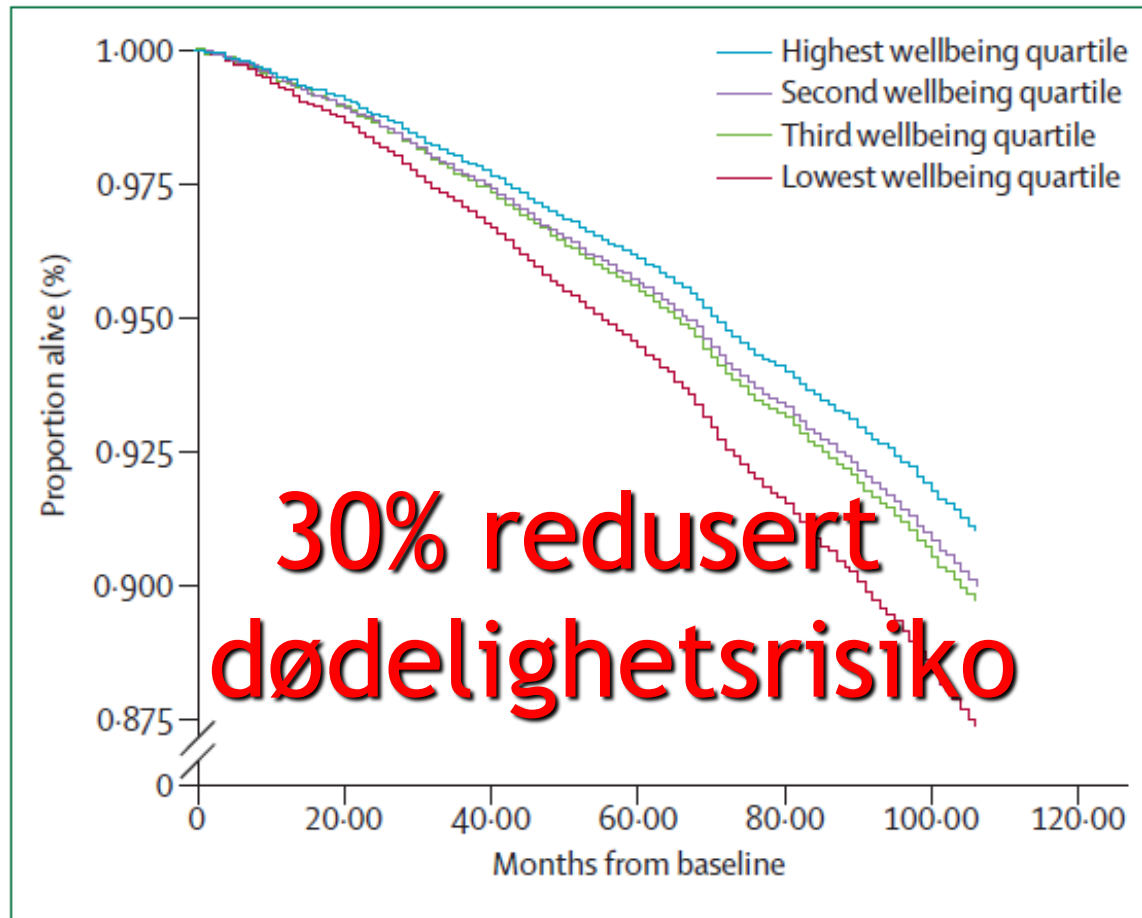

Figure 7: Eudemonic wellbeing and survival

Kaplan-Meier survival curve for the four quartiles of eudemonic wellbeing in the English Longitudinal Study of Ageing.³¹ Survival in months from baseline is modelled after adjustment for age, sex, demographic indicators, baseline health indicators, history of depressive illness and depression symptoms, and baseline health behaviours.

Steptoe et al., 2015 (Lancet)

Positive Emotions in Early Life and Longevity: Findings from the Nun Study

Deborah D. Danner, David A. Snowdon, and Wallace V. Friesen
University of Kentucky

Handwritten autobiographies from 180 Catholic nuns, composed when participants were a mean age of 22 years, were scored for emotional content and related to survival during ages 75 to 95. A strong inverse association was found between positive emotional content in these writings and risk of mortality in late life ($p < .001$). As the quartile ranking of positive emotion in early life increased, there was a stepwise decrease in risk of mortality resulting in a 2.5-fold difference between the lowest and highest quartiles. Positive emotional content in early-life autobiographies was strongly associated with longevity 6 decades later. Underlying mechanisms of balanced emotional states are discussed.

Longevity may be related to a variety of factors including the autobiographies appeared to contain emotional content that the nuns wrote in their early 20s. The nuns in the photograph are from the Nun Study, a longitudinal study of aging and health. The nuns are from the South Limestone, Lexington, Kentucky 40536-0230. Electronic mail may be sent to dddann00@uky.edu.

rus, 1991). These same elements of elevated galvanic skin response, heart rate, and blood pressure are found in the patterned

Positive Emotion Word Use and Longevity in Famous Deceased Psychologists

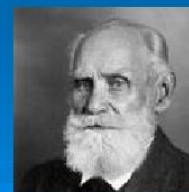
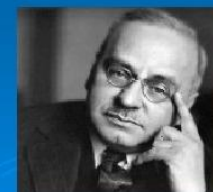
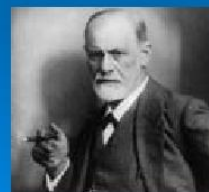
Sarah D. Pressman
University of Kansas

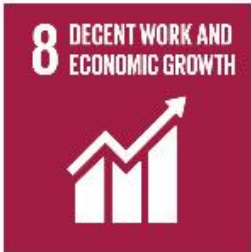
Sheldon Cohen
Carnegie Mellon University

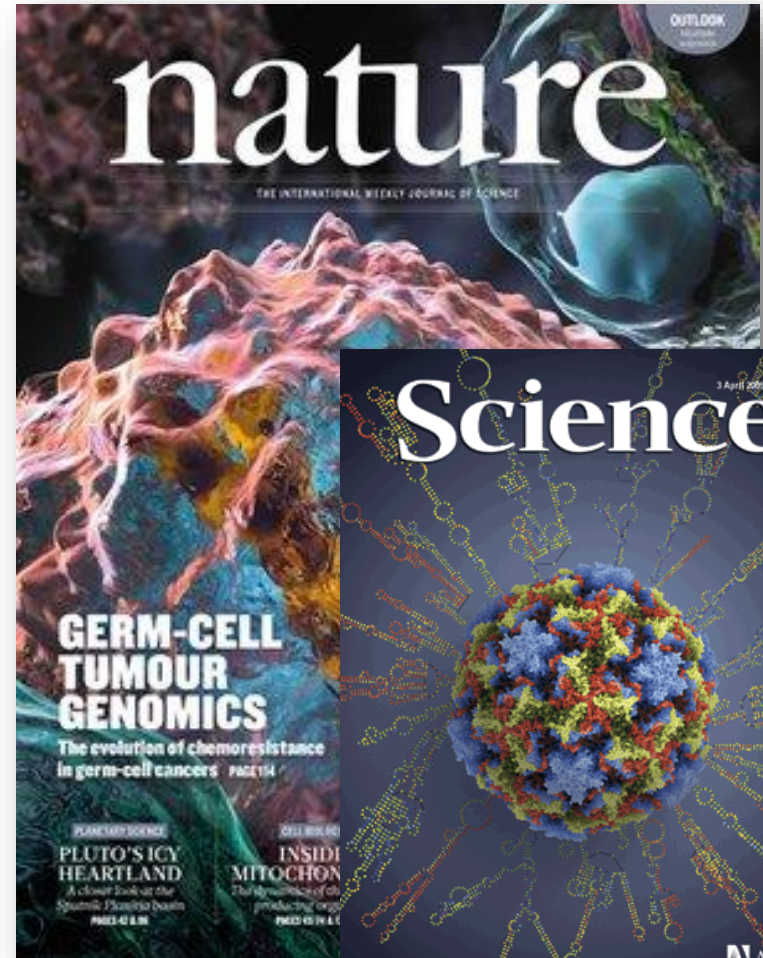
Objective: This study examined whether specific types of positive and negative emotional words used in the autobiographies of well-known deceased psychologists were associated with longevity. **Methods:** For each of the 88 psychologists, the percent of emotional words used in writing was calculated and categorized by valence (positive or negative) and arousal (activated [e.g., lively, anxious] or not activated [e.g., calm, drowsy]) based on existing emotion scales and models of emotion categorization. **Results:** After controlling for sex, year of publication, health (based on disclosed illness in autobiography), native language, and year of birth, the use of more activated positive emotional words (e.g., lively, vigorous, attentive, humorous) was associated with increased longevity. Negative terms (e.g., angry, afraid, drowsy, sluggish) and unactivated positive terms (e.g., peaceful, calm) were not related to longevity. The association of activated positive emotions with longevity was also independent of words indicative of social integration, optimism, and the other affect/activation categories. **Conclusions:** Results indicate that in writing, not every type of emotion correlates with longevity and that there may be value to considering different categories beyond emotional valence in health relevant outcomes.

Keywords: emotions, longevity, arousal, text analysis, positive affect

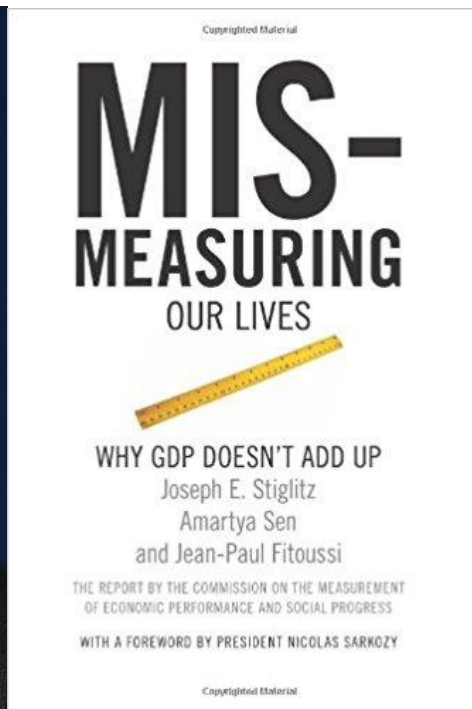
Famous Psychologists

...if you don't measure the right thing,
you don't do the right thing.” Joseph Stiglitz, 2009

OECD Guidelines on Measuring Subjective Well-being

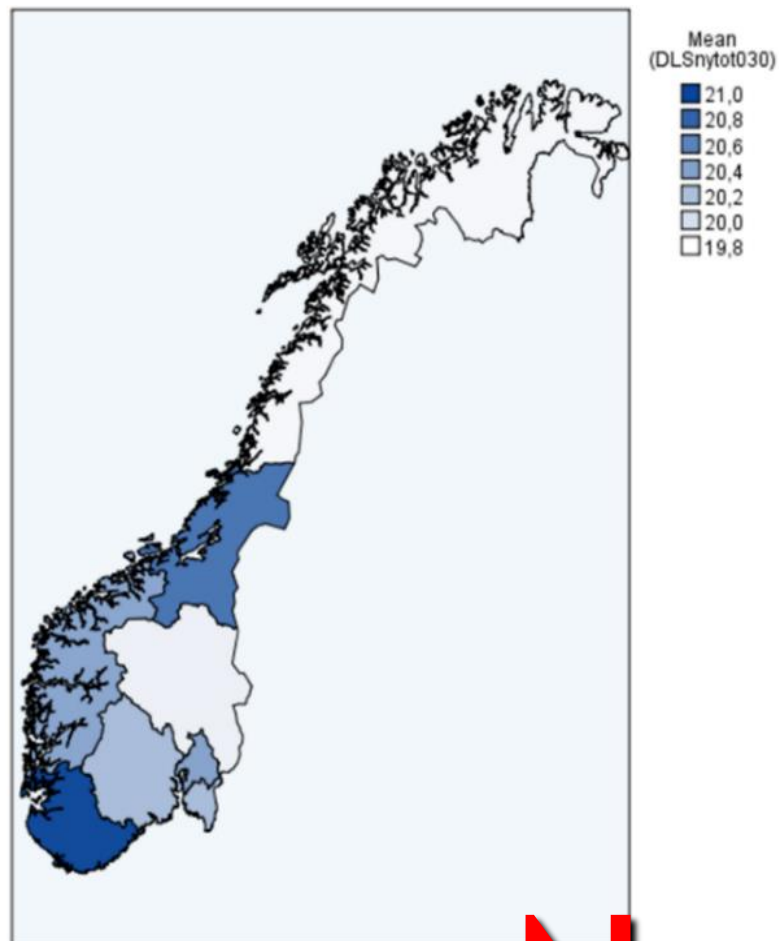
- Ikke i tråd med internasjonale anbefalinger
- Domineres av levekårsspørsmål
- Usystematisk mht subjektive mål
- Viktige sider av livskvalitet ikke målt
- Mangler paneldata
- For små utvalg til å studere utsatte grupper
- Gir ikke et enhetlig, nyansert og helhetlig overblikk

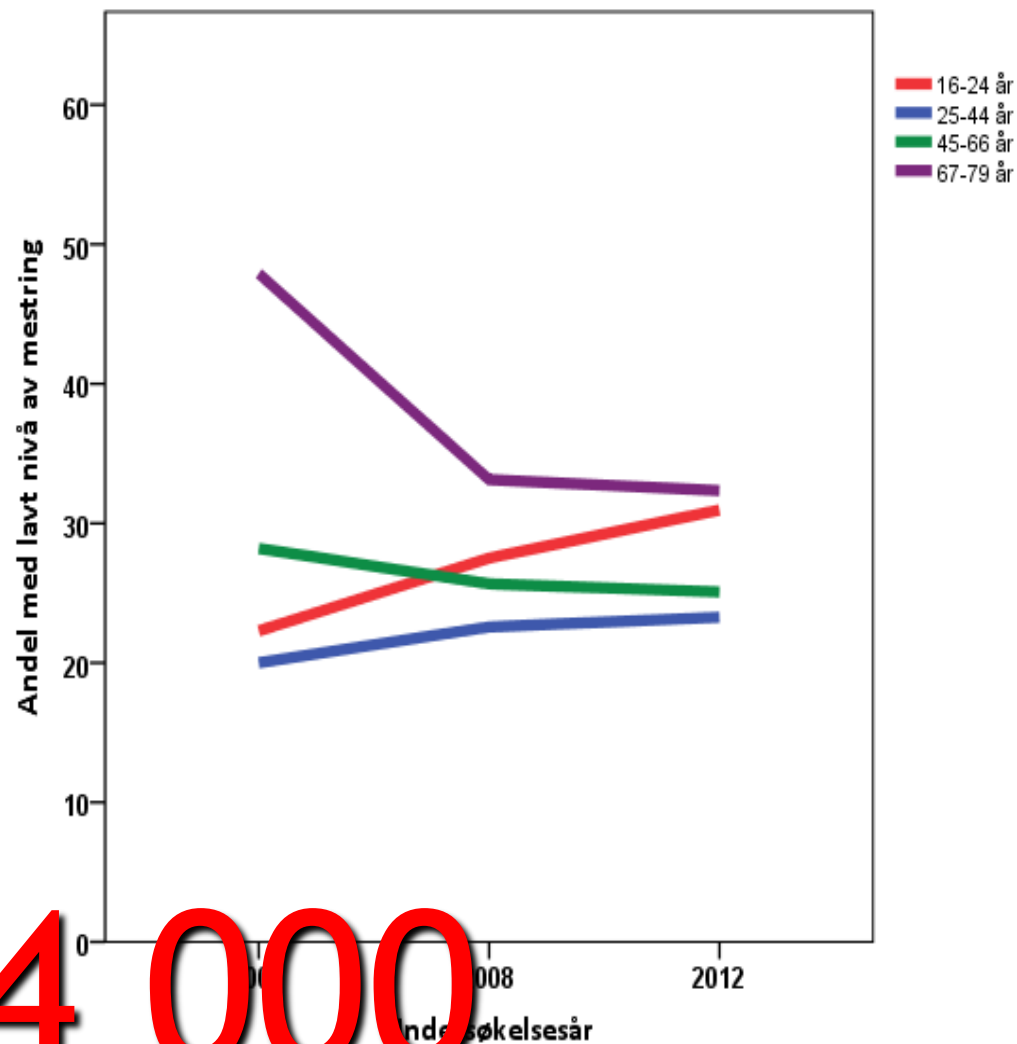
1 Hvor fornøyd er du med livet sånn i alminnelighet? Sett ett kryss på en skala fra 1 til 10, der 1 er svært misfornøyd og 10 er svært fornøyd.

[illegible]

Livstilfredshet

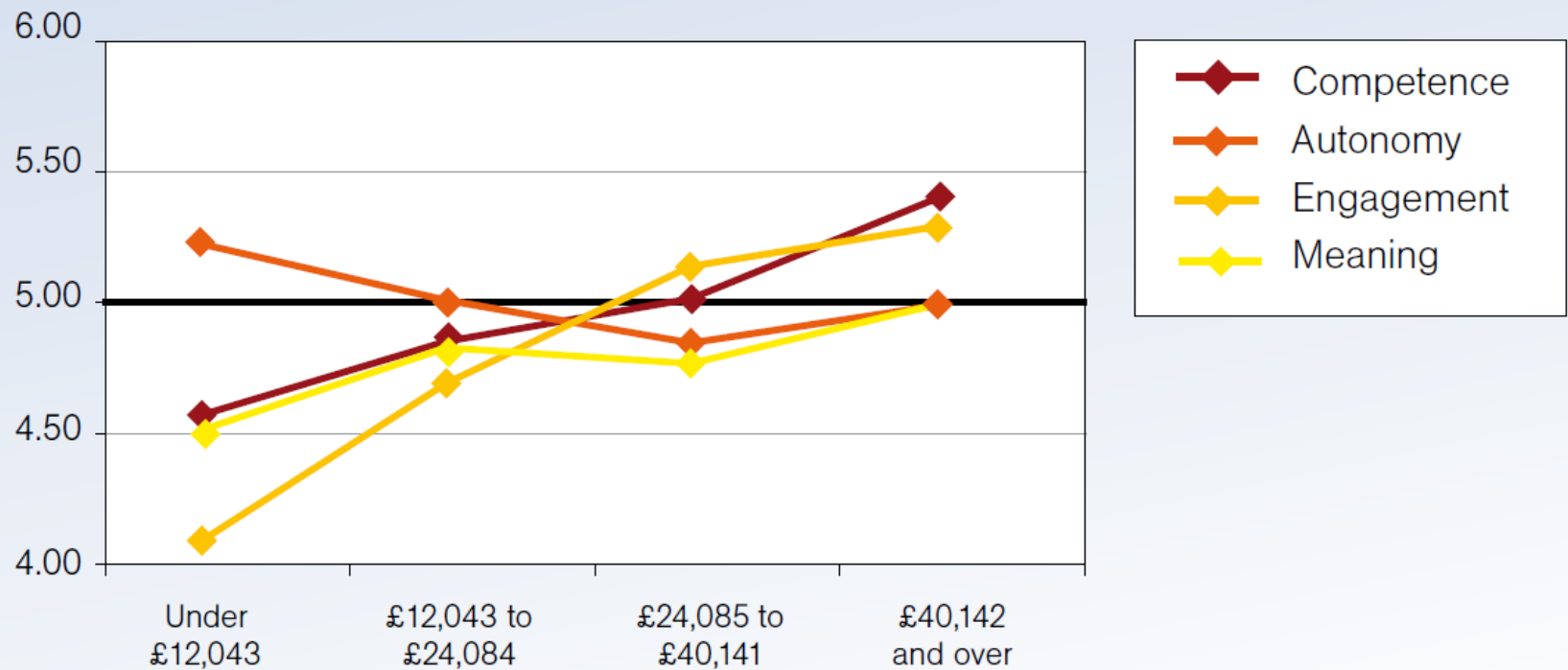

Lav mestring 2002-2012

N=4 000

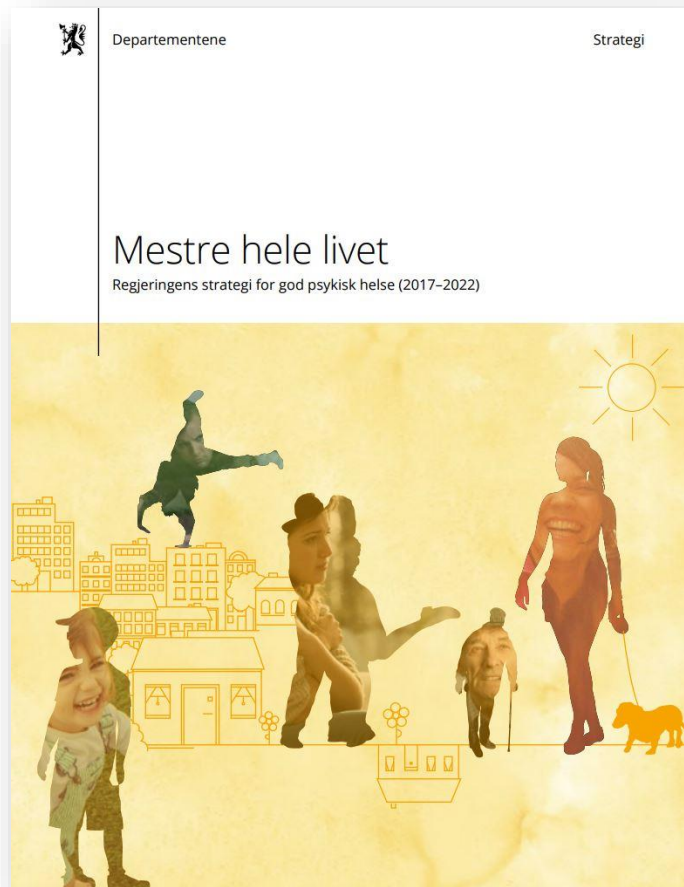
Figure 11. Sub-components of positive functioning by annual household income,⁷¹ United Kingdom.

Vektla behovet for:

- **samordning** av måleverktøy
- et **samlet bilde** av livskvaliteten og **utvikling over tid** (nasjonalt, regionalt, lokalt)
- informasjon om **sosial ulikhet** og **akkumulering** av ulemper (og fordeler)
- å **kombinere objektive og subjektive data**
- **sammenligninger** med andre land

Vi trenger bedre mål på **livskvalitet** slik at den enkelte sektor og samfunnet som helhet vurderer tiltak ut fra hvordan tiltakene fremmer eller hemmer livskvalitet. **Regelmessige datainnsamlinger** om livskvalitet i hele befolkningen vil være et **viktig styringsverktøy** for å se om **utviklingen** går i **riktig retning**.

Hvordan måler vi livskvalitet?

Lansering av anbefalinger

STRØMMES
DIREKTE

Mandag
27. August
KI 10.30

av livskvalitet

for livskvalitet i Norge. Per Espen
glad. – Dette er fantastisk! Når vi kan måle

April 2018

Mai 2017

Joar Vittersø, UiT

Thomas Hansen, OsloMet

Bente Wold, UiB

Ragnhild B. Nes, FHI

Anders Barstad, SSB

Espen Røysamb, UiO

Erik Carlquist, UiO

Tilmann von Soest, UiO

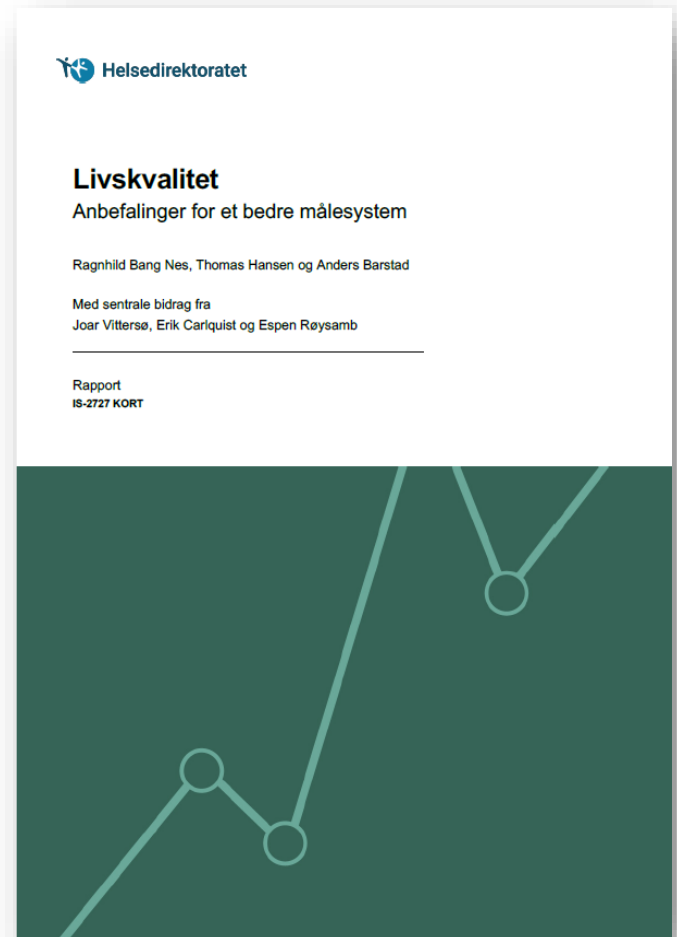
Arbeidsoppdraget

- Standardisert og nyansert verktøykasse:
Et opplegg for en **helhetlig befolkningsundersøkelse**, og en **minimumsliste** for å:
 - sikre **sammenlignbare** data
 - forstå livskvalitet i forhold til samfunnsmessige og demografiske **endringer**
 - **tilrettelegge** for gode liv
 - **evaluere** innsats
- Viktig bidrag til forskning, samfunnsplanlegging og politikkutvikling – lokalt, regionalt, nasjonalt

Kvalitetssikret oppfølging av Gode liv

- **Tverrfaglig** prosjektgruppe fra ulike institusjoner
 - Utvidet referansegruppe
- **Høringsmøte** juni 2017
- Interne og eksterne **fagfelle**vurderinger
- Innspill og vurderinger fra **internasjonale samarbeidspartnere**
- Omfattende **brukertesting** ved SSB våren 2018
 - Ekspertintervju, eksplorerende intervju, kvalitative intervjuer (Lund et al., 2018)

Seleksjonskriterier

1. Være basert på **forskning** og **internasjonale anbefalinger**
2. Gi data som kan brukes til **statistikk** og til **forskning**
3. Gi muligheter for **sammenligning på tvers av undersøkelser**, regioner og land
4. Kunne ligge til grunn for en **selvstendig regelmessig befolkningsundersøkelse**, samt være **del** av eksisterende eller nye undersøkelser
5. Være **egnet for tidsserier** og med fordel **videreføre tidsserier**
6. Være **sensitive for endring** og for effekt av politiske **tiltak**
7. Kunne benyttes for **aldersgruppen 16 år og oppover**

Livskvalitet

handler om å være rik – ikke primært på materielle goder, men på glede og tilfredshet, menings- og mestringsopplevelser, fellesskap, helse, trygghet, handlefrihet og muligheter for utvikling.

Photo: Iffit Qureshi

Photo: Gerasim Velichkov

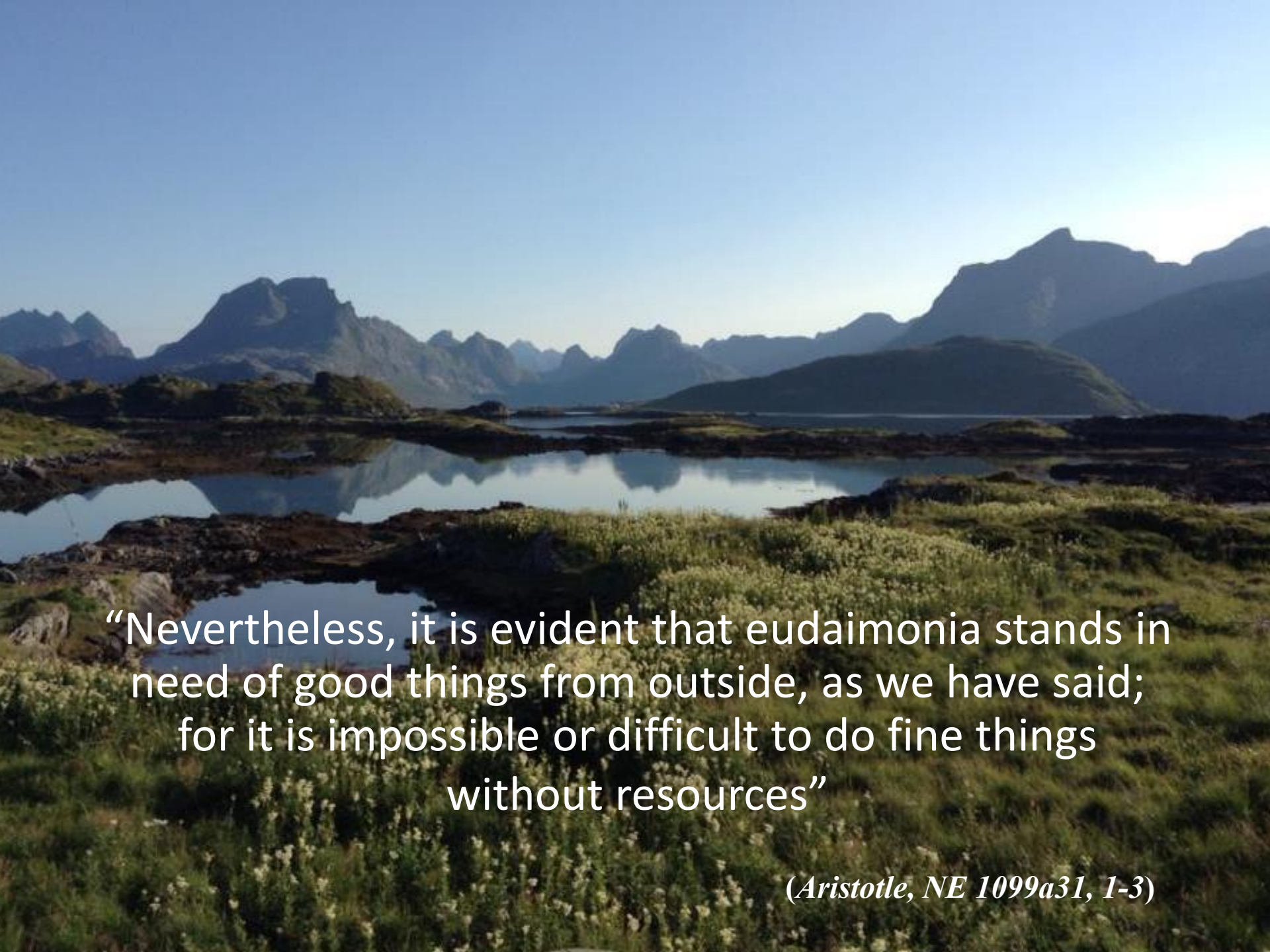

Livskvalitet

- Kjennetegn som de fleste kan enes om
- Subjektive **og** objektive sider
 - Medborgerskap, brukermedvirkning
 - Subjektive opplevelser har faktiske (helse)konsekvenser
 - Feilbarlig: Vi er lykkeligere på fredager enn på mandager!
 - Tilvenning
 - F.eks. vedvarende økonomisk marginalisering eller vold i hjemmet
- Normativt (som grekerne....)

“Nevertheless, it is evident that eudaimonia stands in need of good things from outside, as we have said; for it is impossible or difficult to do fine things without resources”

(Aristotle, NE 1099a31, 1-3)

Livskvalitet

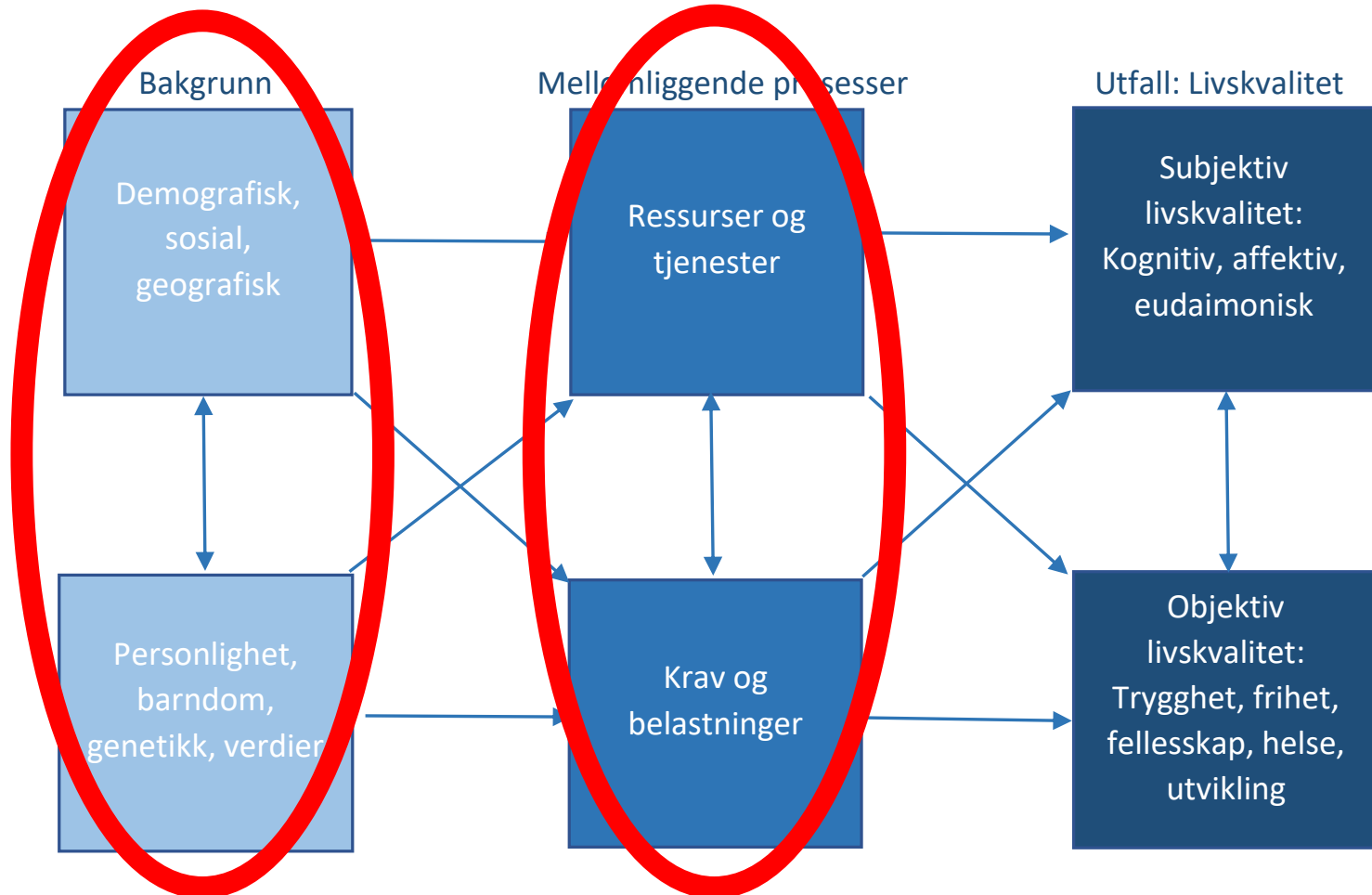
- **Subjektiv: Hvordan livet oppleves for den enkelte**
 - **Kognitiv:** Vurderinger som tilfredshet
 - **Affektiv:** Positive og negative følelser som glede og bekymring
 - **Eudaimonisk:** Opplevelse av god fungering som mening og mestring
- **Objektiv: Sentrale sider ved livssituasjonen**
 - **Trygghet:** Fysisk trygghet/nabolag uten kriminalitet, sikker jobb
 - **Frihet:** Økonomisk handlefrihet, ikke diskriminert
 - **Fellesskap:** Deltagelse, støtte, tilhørighet
 - **Helse:** Psykisk og fysisk helse
 - **Muligheter for utvikling:** Lære nytt, utvikle kompetanse

Rammene

Frihet

1. Subjektiv livskvalitet
2. Fysisk og psykisk helse
3. Kunnskaper og ferdigheter
4. Økonomi og materielle goder
5. Fysisk trygghet
6. Styresett, medvirkning og rettigheter
7. Sosialt fellesskap
8. Arbeidstilknytning og arbeidsmiljø
9. Fritid og kultur
10. Natur og nærmiljø

Modell for livskvalitetsundersøkelser

23 versus 155 spørsmål

Minimumsliste subjektiv livskvalitet

M1. Alt i alt, hvor fornøyd er du med livet ditt for tiden? Oppgi svaret på en skala fra 0-10, der 0 betyr ikke fornøyd i det hele tatt og 10 betyr svært fornøyd.

M2. Alt i alt, i hvilken grad opplever du at det du gjør i livet er meningsfylt? Oppgi svaret på en skala fra 0-10, der 0 betyr ikke meningsfylt i det hele tatt og 10 betyr svært meningsfylt.

Tenk på hvordan du har følt deg de siste 7 dagene. I hvilken grad var du....? Oppgi svaret på en skala fra 0-10, der 0 betyr at du ikke opplevde følelsen i det hele tatt og 10 betyr at du opplevde følelsen i svært stor grad.

M3. Glad

M4. Bekymret

M5. Nedfor eller trist

M6. Irritert

M7. Ensom

M8. Engasjert

M9. Rolig og avslappet

M10. Engstelig

Hvor enig er du i påstandene nedenfor? Oppgi svaret på en skala fra 0-10, der 0 betyr helt uenig og 10 betyr helt enig.

M11. Mine sosiale relasjoner er støttende og givende.

M12. Jeg bidrar aktivt til andres lykke og livskvalitet.

Enkeltspørsmålet

Satisfaction With
Life Scale (SWLS)

Tilfredshet med
10 livsdomener
(økonomi, helse,
stedet du bor)

Minimumsliste objektiv livskvalitet og levekår

Helse:

M1. Hvordan vurderer du alt i alt din egen helse. Vil du si at den er 1. svært god, 2. god, 3. verken god eller dårlig, 4. dårlig, 5. svært dårlig?

Psykisk helse (PHQ-2):

M2-M3. Hvor ofte har du vært plaget av de følgende problemene i løpet av de siste 14 dagene?

1. Lite interesse for eller glede over å gjøre ting
2. Følt deg nedfor, deprimert eller fylt av håpløshet.

0. Ikke i det hele tatt, 1. Noen dager, 2. Mer enn halvparten av dagene, 3. Nesten hver dag

Sosialt fellesskap:

M4. Hvor mange står deg så nær at du kan regne med dem hvis du får store personlige problemer? Regn også med nærmeste familie.

1. Ingen, 2. En eller to, 3. Tre til fem, 4. Seks eller flere

M5. Hvor ofte er du sammen med gode venner? Regn ikke med medlemmer av din egen familie.

1. Omtrent daglig, 2. Omtrent hver uke, men ikke daglig, 3. Omtrent hver måned, men ikke ukentlig, 4. Noen ganger i året, 5. Sjeldnere enn hvert år, 6. Har ingen gode venner

M6. Vil du stort sett si at folk flest er til å stole på, eller at en ikke kan være for forsiktig når en har med andre å gjøre? Oppgi svaret på en skala fra 0-10, der 0 betyr at en ikke kan være for forsiktig, mens 10 betyr at folk flest er til å stole på.

Helse

Psykisk helse

Sosial støtte

Deltagelse

Tillit

Minimumsliste objektiv livskvalitet og levekår (forts.)

Økonomi:

M7. Hvis enpersonhusholdning: Tenk på din samlede inntekt. Dersom du bor sammen med andre, tenk på den samlede inntekten til alle i husholdningen.

Hvor lett eller vanskelig er det for deg/dere å få pengene til å strekke til i det daglige, med denne inntekten? 1. Svært vanskelig, 2. Vanskelig, 3. Forholdsvis vanskelig, 4. Forholdsvis lett, 5. Lett, 6. Svært lett, 7. Vet ikke

Natur og nærmiljø:

M8-M9. Så følger to spørsmål om stedet du bor på.

1. I hvilken grad føler du at du hører til på stedet der du bor? Svar på en skala fra 0 til 10, der 0 vil si at du ikke føler tilhørighet overhodet, og 10 at du føler en sterk grad av tilhørighet.
2. Alt i alt, hvor trygg føler du deg når du er ute og går i nærmiljøet? Svar på en skala fra 0 til 10, der 0 vil si at du ikke er trygg i det hele tatt og 10 at du er svært trygg.

Samliv:

M10. Er du... 1. Gift/registrert partner, 2. Samboende, 3. Har kjæreste (som du ikke bor sammen med), 4. Enslig

Arbeid:

M11. Hva er din hovedaktivitet nå for tiden? Er du 1. Yrkesaktiv heltid (32 timer eller mer per uke), 2. Yrkesaktiv deltid (mindre enn 32 timer per uke), 3. Selvstendig næringsdrivende, 4. Arbeidsledig, 5. Skoleelev eller student, 6. Alders- eller førtidspensjonist, 7. Arbeidsufør, 8. I yrkesrettet attføring, 9. Vernepliktig, sivilarbeider, 10. Hjemmearbeidende, 11. Annet

Økonomi

Tilhørighet

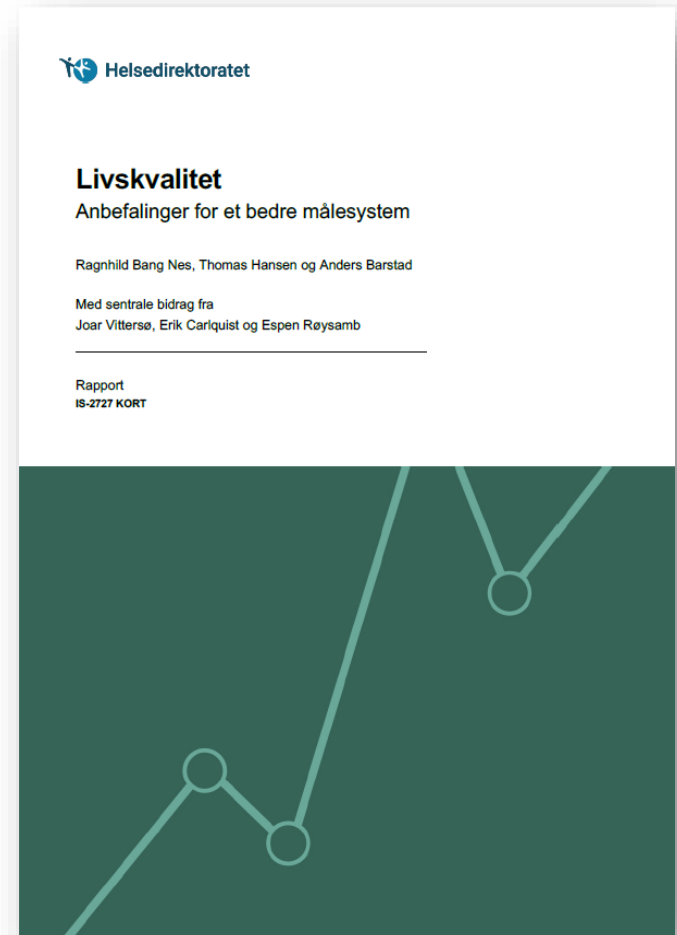
Trygghet

Samlivsstatus

Hovedaktivitet

Metodeanbefaling

- Undersøkelse hvert 2. år
- Nettbasert
 - Mulighet for postale svar
- Bredt utvalg av spørsmål om subjektiv og objektiv livskvalitet i samme undersøkelse
 - Evt. tilleggsspørsmål
- (Etter pilot) Stort utvalg
 - netto 150 000? (jf. Danmark)

Versjon 1.0

Prop. 90 L

(2010–2011)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven)

Livskvalitet

Anbefalinger for et bedre målesystem

Ragnhild Bang Nes, Thomas Hansen og Anders Barstad

Med sentrale bidrag fra
Joar Vitterse, Erik Carlquist og Espen Røysamb

Rapport
IS-2727 KORT

Photo: Gerasim Velichkov

- **Ikke et løsrevet og frakoblet målesystem**
 - Innovasjonsverktøy
 - Innovasjon i seg selv
 - Innovative tiltak
 - Nye arbeidsformer
- **Miljø som jobber **helhetlig****
 - Utvikling og validering av mål
 - Helseanalyse og forskning
 - Tett kobling til
 - Kommuner/praksisfeltet
 - Tiltaksforskning
 - Helsetjenesteforskning
 - Årsaks- og livsløps forskning

takk